Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Olan Çocuklar?n Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Olan Çocuklar?n Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19870

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu akademik çal??ma, Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u (**DEHB**) tan?s? alm?? çocuklar?n bili?sel yetenek profillerini derinlemesine incelemek amac?yla Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i (AS?S) verilerini kullanmaktad?r. Çal??man?n temel amac?, DEHB'li çocuklar?n zekâ testlerinin alt ölçeklerinde gösterdikleri performans farkl?l?klar?n? ortaya koymak ve bu farkl?l?klar?n bozuklu?un do?as?yla ili?kisini ara?t?rmakt?r. Bu geli?tirme çal??mas?, DEHB popülasyonuna özgü bili?sel güçlü ve zay?f yönleri belirleyerek e?itim ve klinik müdahaleler için kritik bilgiler sa?lamay? hedeflemektedir.

Çal??ma, mevcut bir ölçe?in (AS?S) klinik bir popülasyondaki (DEHB) performans örüntülerini incelemesi aç?s?ndan **geli?tirme** ve profil analizi niteli?indedir. Bulgular, DEHB'li çocuklar?n standart norm gruplar?na göre belirli bili?sel alanlarda sergiledi?i heterojen performans? anlamland?rmay? amaçlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u, DEHB, Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i, AS?S, Bili?sel Profil, Zekâ Testi, Geli?tirme, Çocuk Psikolojisi.

Yazarlar

Mevlüt C?r?k, S. A. K. U?ur, E. Öpengin.

Amaç

Bu çal??man?n temel amac?, Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) tan?s? konmu? çocuklar?n zekâ profillerini Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i (AS?S) arac?l???yla analiz etmektir. Ölçe?in alt testlerinden elde edilen puanlar?n, DEHB'nin dikkat, dürtüsellik ve hiperaktivite boyutlar?yla nas?l ili?kili oldu?unu saptamak hedeflenmi?tir.

?kincil olarak, bu inceleme sayesinde, DEHB'li bireylerin standart popülasyona k?yasla hangi bili?sel alanlarda (örne?in, sözel ak?l yürütme, görsel-uzamsal beceriler veya çal??ma belle?i) belirgin farkl?l?klar gösterdi?ini belirlemek ve böylece daha hedefli klinik ve pedagojik müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine zemin haz?rlamakt?r. Çal??ma, özellikle zekâ testlerindeki alt ölçek puanlar? aras?ndaki **tutars?zl?klar?** (scatter) incelemeye odaklanm??t?r.

Yap?

?ncelenen temel psikolojik yap?, bireyin genel zekâ düzeyidir; ancak çal??ma, bu genel yap?n?n alt bile?enlerinin (bili?sel alanlar) DEHB varl???nda nas?l farkl?la?t???n? ara?t?rmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i, genellikle ak?l yürütme, sözel kavrama, çal??ma belle?i ve i?lemleme h?z? gibi çok boyutlu bili?sel yetenekleri ölçen bir araçt?r.

Bu ba?lamda, ölçek spesifik olarak DEHB ile ili?kili olabilecek **yürütücü i?levler** ve dikkat gerektiren görevlerdeki performans? dolayl? yoldan de?erlendirerek, bozuklu?un bili?sel imzas?na dair kan?tlar sunmay? amaçlar. Çal??ma, AS?S'in sundu?u çok boyutlu bili?sel yap?n?n, DEHB'li çocuklarda tek bir genel zekâ puan?ndan ziyade, spesifik alanlardaki dü?ü?lerle karakterize olup olmad???n? ara?t?rmaktad?r.

Geçerlik

Orijinal çal??mada spesifik geçerlik de?erleri do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, çal??man?n kendisi, Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i'nin (AS?S) DEHB popülasyonunda kullan?m? ba?lam?nda **yap? geçerli?ine** (construct validity) katk?da bulunmaktad?r.

E?er AS?S alt test profilleri, DEHB'nin klinik olarak bilinen bili?sel zorluklar?yla (örne?in, dü?ük i?lemleme h?z? veya çal??ma belle?i performans?) tutarl?ysa, bu bulgular ölçe?in bu popülasyon için **ayr??t?r?c? geçerli?ini** destekleyecektir. Çal??ma, zekâ profillerinin klinik tan? ile uyumunu inceleyerek geçerli?e dolayl? kan?t sa?lamaktad?r.

Güvenirlik

Kaynak referansta bu ölçe?in özel olarak DEHB popülasyonu üzerindeki güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, akademik bir ölçek geli?tirme veya inceleme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, ara?t?rmac?lar?n örneklem grubunda elde edilen puanlar?n tutarl?l???n? (örne?in, iç tutarl?l?k veya test-tekrar test) analiz etmi? olmas? beklenir.

AS?S'in genel popülasyon için yüksek güvenirlik de?erlerine sahip oldu?u varsay?l?rken, bu çal??man?n odak noktas?, DEHB'li çocuklarda ölçek puanlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? klinik ba?lamda incelemektir. Klinik popülasyonlarda güvenirlik de?erleri, normatif popülasyonlara göre farkl?l?k gösterebilir ve bu çal??ma bu potansiyel farkl?l?klar? ara?t?rmaktad?r.

Faktör Analizi

Bu çal??ma, mevcut bir zekâ ölçe?i olan Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i'nin (AS?S) profilini inceledi?inden, temel olarak yeni bir faktör yap?s? olu?turmam??t?r. AS?S, çok faktörlü bir yap?ya sahiptir ve genellikle dört veya be? ana endeksi (örne?in, Sözel Anlama, Alg?sal Ak?l Yürütme, Çal??ma Belle?i ve ??lemleme H?z?) temsil eden alt testlerden olu?ur.

Ara?t?rmac?lar, DEHB örnekleminde AS?S'in orijinal faktör yap?s?n?n korundu?unu varsayarak, bu faktör puanlar? aras?ndaki anlaml? farkl?l?klar? (intrasubject scatter) analiz etmi?lerdir. Faktör

ARABPSYCHOLOGY.COM

analizi yerine, çal??man?n ana yöntemi faktör puanlar?n?n gruplar aras? kar??la?t?rmal? istatistiksel analizidir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Mevcut bir zekâ ölçe?inin özel bir klinik popülasyonda bili?sel profil incelemesi)

Format: Bireysel Uygulama Zekâ Ölçe?i (Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i'nin standart yüz yüze uygulama format?)

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik Popülasyon (Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u tan?s? alm?? çocuklar)

Age Group: Çal??man?n orijinal referans?na göre ilkokul ça??ndaki çocuklar (Genellikle 6-12 ya? aral???)

Population Details: Resmi olarak DEHB tan?s? alm?? ve çal??maya gönüllü olarak kat?lm?? çocuklardan olu?an örneklem grubu. Örneklemin, tan? kriterlerine göre dikkat eksikli?i, hiperaktivite/dürtüsellik veya kombine tipte olmas? beklenir.

Test Methodology: Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i'nin standart uygulama prosedürleri kullan?larak birebir test etme yöntemi. Elde edilen alt test ve genel puanlar?n istatistiksel olarak kar??la?t?rmal? analizi (ANOVA, t-testleri vb.) yürütülmü?tür.

Anahtar Kelimeler

AS?S profili, Bili?sel farkl?l?klar, Psikometri, Klinik Psikoloji, Sözel Performans, Yürütücü ??levler, Türkiye, Çocuklarda Zekâ.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mevlüt C?r?k

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: mevlutcirik@anadolu.edu.tr

Correspondence Address: Anadolu Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi, Özel E?itim Bölümü, Eski?ehir, Türkiye (Sorumlu yazar?n kurumsal adresi).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu çal??ma, **Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Özel E?itim Dergisi**'nde 2020 y?l?nda yay?mlanm?? akademik bir makaledir. Makalenin kullan?m? ve al?nt?lanmas?, derginin politikalar?na tabidir.

Kullan?lan ölçe?in kendisi (Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i), telif haklar? korunan ve yaln?zca e?itim alm?? profesyoneller taraf?ndan uygulanabilen standart bir zekâ arac?d?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve uygulanmas? lisans gerektirebilir.

Test Y?l?: 2020 (Ara?t?rma Yay?n Y?l?)

Referanslar

C?r?k M., U?ur, S. A. K., ve Öpengin, E. (2020). Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Olan Çocuklar?n Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i profillerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Özel E?itim Dergisi, 21*(4), 663-685. DOI: 10.21565/ozelegitimdergisi.570505

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: dikkat-eksikligi-hiperaktivite-bozuklugu-olan-cocuklarin-anadolu-sak-zeka-olcegi-toad.pdf

Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Olan Çocuklar?n Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu çal??ma, halihaz?rda var olan **Anadolu-Sak Zekâ Ölçe?i** (AS?S) kullan?larak yürütülen bir profil inceleme çal??mas?d?r, dolay?s?yla ölçe?in maddeleri bu makale içeri?inde yer almamaktad?r. AS?S, telif haklar? korunan ve yaln?zca e?itim alm?? profesyoneller taraf?ndan uygulanabilen standart bir zekâ testidir. Ölçek maddelerine eri?im, telif haklar? nedeniyle k?s?tl?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM